

Kollafjarðar kirkja II:

Timburkirkjurnar framúrskarandi lista- og handverk

I tí fyrstu greinini um arbeiðið við Kollafjarðar kirkju í 1837 höyrdu vit um smiðirnar, sum hava skorid síni navn inn í eina fjol uppi yvir hurðini í forkirkjunni. Okkum restar at hoyra um ein av hesum Jørgen Landt Djurhuus, og um aðrar menn, sum hava verið við í arbeiðinum.

Men fyrst skulu vit hoyra eitt sindur afturat um Hans Andreas Poulsen av tí, at fólk hava gjørt so væl og ringt og givið upplýsingar um hendan mann.

Hann var, sum nevnt seinast, føddur í Todnesi, men búsettist á Gørdum, har hann bygd sær hús.

Hann var giftur við

dóttir Dánjal Petur á Kjalnesi, Súsónnu. Tey áttu fleiri børn. Teirra millum Enok á Frælsinum í Havn og Wensil Andreassen á Velbastað.

Kórveggurin

Tann, sum vitjar Kollafjarðar kirkju leggur alt fyri eitt merki til tað útskornu úthurðina og tann vakurt tilevnað vegginn millum kór og skip.

Úthurðin er prýdd við eini krúnu, einum navnamerki og eini róssettu. MEN hon er so nógv tjørð, at alt hetta ikki sæst væl. Henda hurð minnir nógv um úthurðina í Porkeris kirkju frá 1847.

I kórvegginum eru stavirnir prýddir við vörkum einfaldum myndum, sum antin eru skornar ella sagðar út. Hesar myndir imynda eins og í øðrum kirkjum frá tíðini 1829–1847 trø, hjørtu, timaglös, smærur, keldur, hjól o.m.a.

Her skal ikki verða gjørt nokur roynd at tulka hesar myndir, men bert verða vist á, at talan er um framúrskarandi handverk fyri ikki at siga lista-

Søgan um hesi prýði er ikki endaliga skrivað enn, men vónandi fer onkur við kunnleika til byggingu og fólkalist einaferð at geva okkum eina nágreiniliga lýs-

ing av útskeringunum í teimum gomlu timburkirkjunum. Tað hava listamennirnir uppiborið og tað hava tey fólk uppiborið, sum trúliga hava røkt og hjúklað um hesar byggingar og soleiðis varðveitt nakað av tí besta av okkara byggingu.

Meistarinn

Hvør er so meistarinn fyri hesum báðum verkum, kórveggi og úthurð?

Sum longu nevnt bendir alt á, at talan er um Jørgen Landt Djurhuus, men samstundis mugu vit viðganga, at vit eingi prógv hava fyri

hesum í teimum skrivaðu keldunum, sum annars innihalda nógvir upplýsingar um teir kirkjubyggingar, sum her eru umtalaðir. Men so at siga allar munnligar keldur benda á Jørgen Landt Djurhuus (1805–1857) og nakað sum undirbyggir hesar keldur er tað, at hann jú er tann einasti av teimum sjei høvuðsmiðunum sum hevur eina fakliga útbúgving. Hann lærði til snikkara í Keypmannahavn 1835–1837. Hervið verður tó ikki sagt, at hann hevur tikið hugskotið til myndirnar í kórvegginum við sær úr Danmark. Tað er tað einki, sum bendir á.

Harafturimóti kann kveikin til prýði á úthurðini vera nakað hann hevur fingið í Danmark, tí hesi prýði umboða ein heilt annan stíl enn myndirnar í kórvegginum og prýðingin í kirkjunni sum heild. Tað er ikki lætt at týða útskeringina á úthurðini í Kollafjarðar kirkju, men hon minnir sum nevnt nógv um Porkeri, sum Jørgen sigst at hava verið við til at gera, har verður prýðingin lögð út soleiðis: »Henda kirkja varð bygd meðan Christian var kongur í 1847«.

Hvat vita vit so um mannin Jørgen Landt Djurhuus og bakgrund hansara?

Útyvir tað, sum longu er nevnt um, at hann hevði lært niðri, er tað tverri ikki nógv vit vita, men nakað vita vit kortini.

Vit vita, at hann flutti inn á Strændur saman við bróðri sínum Jósupi. Sjóvarbóndin átti eina hálvmørk á Strøndum og hana settust teir á Jørgen búði úti í Lág, men ikki tykir eydnan at hava fylgt honum. Hann sigst at hava verið fátækur maður, og tað sær ikki mætari út enn, at hann hevur mist ta jørð, sum hann sat við, og so hevur hann jú ikki havt nógv at liva av. Hann var giftur við Reginu Poulsdatter úr Kollafirði hava tey flestu av teim eldru væl hoyrt um sonin Poul, nevndur Ginupól eftir mammuni Reginu.

Jørgen Landt Djurhuus tykist, so lögdi tað ljóðar, at vera mestsum gloymdur í tí oyggj, har hann livdi sína ævi, og tað tykist ongur søgur vera um, at hann hevur verið

Orð
Jóannes Dalsgaard

Myndir
Jóhann Mortensen

við til at smíða hús ella kirkjur í Eysturoy.

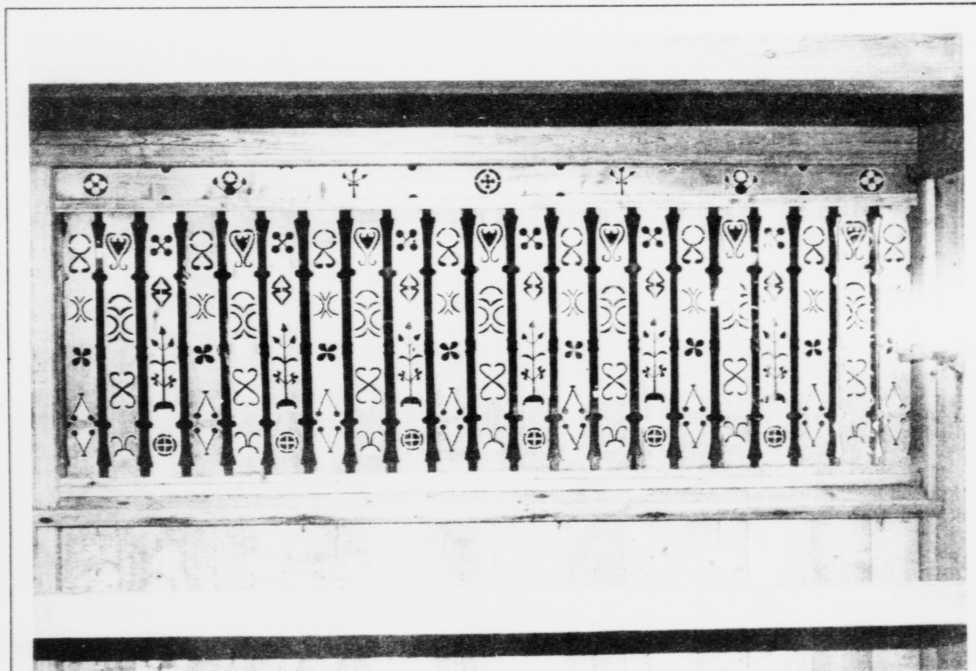
Vita vit lítið um hansara liv, so vita vit tó, hvussu hann hevur sæð út, tí Ploeyn hevur lýst hann væl í passinum 2. juli 1835. Tá i tíðini skuldi ein hava pass fyri at ferðast millum Danmark og Føroyar og er passið hjá Jørgen Landt Djurhuus enn til skjals á Føroya Landsskjalasavni. Ploeyn sigur um Jørgen:

»...at ungkarl Jørgen Landt Jensen Djurhuus, 29 ár gammel født i Kollafjord udi Strømo blandt Færoerne har lysebrunt haar og blaa oyne, er temmelig for af West og middelmaadig af Bygning, taler dansk og færøisk...«

Vit hitta eisini Jørgen í rimuni um Djurhuusarslektina, sum Heine Djurhuus Innan Glyvur hevur yrkt:

A Strøndum vóru
tveir
ja, Jørgen og Jósup so
kallaðust teir.
Jørgen í Lánni og
Jósup í Dal
og bornini hjá Jósup
vóru átta í tal
og bornini hjá Jørgen
vóru bert tvey
Eva og Pól vóru tey.

Jørgen Landt Djurhuus gjørdist ikki gamal maður. Hann doyði 30. apríl 1857 bert 52 ára gamal og hevði tá leingi verið heilsuveikur.

Kórveggurin mannfólkamegin. Í rimunum siggjast útskornar myndir — trø, timaglös, smærur, keldur, hjól, hjørtu o.m.a. Rimarnar eru úr furu og vídurin kring nakrar av myndunum eru málaðar í sama ljósabláa pastel-liti, sum listarnir á prædikustóli og doypifunti